

## **A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!**

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2009. év szeptember hó 15. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

### **í t é l e t e t:**

A jelentős kárt okozó, bűnszövetségben és üzletszerűen elkövetett csalás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva, a Pápai Városi Bíróság 2. B.121/2006/86. számú és a Veszprém Megyei Bíróság 2. Bf. 211/2007/20. számú ítéletét az I. r. terheltre vonatkozóan megváltoztatja annyiban, hogy

egy rendbeli jelentős kárt okozó, bűnszövetségben, üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett csalás büntettét, amelyet társtettesként követett el, a Btk.318.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett csalás büntettének minősíti,

a terheltet egy rendbeli nagyobb kárt okozó, bűnszövetségben, üzletszerűen, társtettesként elkövetett csalás büntettének vádja alól felmenti;

a börtönbüntetés tartamát 4 (négy) évre enyhíti;

az I. rendű terheltet terhelő bűnügyi költség összegét 100.000 (százezer) forintra mérsékeli; az ezt meghaladóan esetlegesen befizetett bűnügyi költséget törvényes kamataival együtt a terheltnek vissza kell téríteni; egyebekben hatályában fenntartja.

A ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult ebben az ügyben újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

### **I n d o k o l á s:**

A Pápai Városi Bíróság a 2007. január 18-án kihirdetett 2.B.121/2006/86. számú ítéletével a felülvizsgálati indítvánnyal érintett az I. r. terheltet 4 rb. társtettesként, jelentős értékre, bünszövetségben, üzletszerűen - 2 rb.cselekmény tekintetében folytatólagosan - elkövetett csalás büntette, társtettesként, nagyobb értékre, bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett csalás büntette, 2 rb társtettesként megvalósított közokirat-hamisítás büntette és 9 rb társtettesként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt, halmazati büntetésül, 3 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. Az általa előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította. A magánfél polgári igényének érvényesítését a törvény egyéb útjára utasította. Bűnjelek iratokhoz csatolásáról, illetve elkobzásáról rendelkezett, és bűnügyi költség viselésére kötelezte a terheltet.

Az első fokú bíróság által nevezett tekintetében megállapított tényállás lényegében a következő:

AZ I. r. terhelt mezőgazdasági gépszerelő szakképzettséggel rendelkezik. Anyagbeszerző a B. Rt. alkalmazásában, havi 100.000 Ft jövedelemmel. Nőtlen, gyermektelen, vagyontalan. Büntetett előéletű. A Veszprémi Városi Bíróság a 2002. november 25-én jogerőre emelkedett 3. B.414/2002/12. számú ítéletével közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt 6 hónap - végrehajtásában 1 év próbaidőre felfüggesztett - fogházbüntetésre, és 1 évre a „B” kategóriájú közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

A cselekmények elkövetése idején P. városban és környékén több olyan magánszemély, illetve vállalkozás tevékenykedett, akik, illetve amelyek használt gépjármű értékesítésével foglalkoztak és az általuk értékesített, használt, törött, vagy törés után feljavított gépjárműveket rendszeresen a különböző autósalonok igénybevételével adták el, úgy, hogy a vételár egy részét a pénzintézetek finanszírozták. E személyeknek kialakult kapcsolatrendszere volt többek között a G. Kft. által működtetett autókereskedésben.

Ilyen személy volt az I. r., a II. r. terhelt is.

A III. r. terhelttel a G. Kft. ügyvezetőjével a fent megnevezett terhelték megállapodtak, hogy a hitelkérelmek pozitív elbírálása érdekében együttműködnek. Az e körben szükséges adatok hamis szolgáltatásával a kölcsönt nyújtó pénzintézeteket tévedésbe ejtik, az ily módon biztosított kölcsön összegét megszerzik, több esetben a kölcsön fedezetéül szolgáló gépjárművet annak fedezetéből elvonják, a kölcsön törlesztő részleteit pedig nem fizetik meg, s ezzel a sértettnek kárt okoznak.

Ebben a III. r. terhelt irányítása alatt résztvett N. L-né is.

Terheltek olyan személyeket kerestek fel, akik egyáltalán nem kívántak gépjárművet vásárolni, vagy vásárlási szándékuk mellett a szükséges anyagi fedezettel nem rendelkeztek. Az adott személyt rábírták arra, hogy a kérdéses gépjárműnek névlegesen a vevője legyen. Részére vagy hamis munkáltatói igazolást készítettek, illetve szereztek be, vagy hamis nyilatkozatot tettek a munkaviszonya és jövedelme vonatkozásában.

A cselekmény elkövetéséhez csekély értékű, több esetben törött, vagy némiképp megjavított gépjárművet használtak fel, amelyet közreműködésükkel, és rábírásukkal N. L-né az állapotfelmérési lapon épként, és törésmentesként, a tényleges értéknél lényegesen magasabb értéket képviselőként tüntetett fel. Valótlanul tüntették fel N. L-né közreműködésével azt is, hogy a vételár önrészét a vevő megfizette.

Az autószalonban a kölcsönök összegét több alkalommal azon személynek fizették ki, aki kereskedőként érdekelt volt a gépjármű értékesítésében.

\* \* \*

Az I. r. terhelt egyes cselekményei az alábbiak (tényállás 5., 10., 12., 15., 16., 18., 19., 21. és 22 pontja).

5.pont. A XI. r. terhelt gépjárművet akart vásárolni, amelyhez az I. r. terhelt felajánlotta a segítségét. Az ügylet lebonyolítása érdekében az I. r. terhelt egy Nissan Maxima típusú, balesetet szenvedett, törött állapotában 600.000 Ft értéket képviselő személygépkocsit megvásárolta a M. Kft-től.

Ezt követően 2004. január 5-én hamis adásvételi szerződést készített, amely szerint a gépjárművet a egy Telefontársaság Rt. eredeti tulajdonos a XI. r. terheltnek adta el. Azon az eredeti tulajdonos képviselőjének nevét aláhamisították. Ezáltal az I. r. terhelt közreműködött abban, hogy tulajdonjoga a gépjármű nyilvántartásba ne kerüljön bejegyzésre.

Az I. r. terhelt felajánlotta a közreműködését a gépjárműre vonatkozó kölcsönügylet lebonyolítása érdekében is. A XI. r. terhelt e végett átadta okiratait az I. r. terheltnek, aki arról fénymásolatokat készített, és azokat N. L-nak a G. Kft. hitelügyintézőjének a rendelkezésére bocsátotta. Az adatok birtokában utóbbi a kölcsönszerződést előkészítette. Hamis bizományosi szerződés készült, amely szerint az eredeti tulajdonos 2004. január 6-án a kérdéses gépjárművet, amely 5.000.000 Ft értékű

volt, bizományosi értékesítés keretében átadta a kft-nek.

A gépjármű törött volt, kijavításra nem került, az értékmegjelölés a valóságnak nem felelt meg. A pénzügyi megtevesztése érdekében N. L-né állapotfelmérő lapot készített, amelyet a XI. r. terhelte is aláírt, s amely azt tartalmazta, hogy a gépjármű ép állapotú.

Az ily módon megtevesztett C. C. Rt. pénzügyi megtevesztése a XI. r. terhelte részére a szerződés alapján 2.000.000 Ft összegű kölcsönt folyósított, egyúttal a járműre elidegenítési és terhelési tilalmat kötött ki és vételi jogot létesített. A kölcsön összegét 2004. január 19-én a XI. r. terhelte vette fel, és azt teljes egészében átadta az I. r. terheltnak. Utóbbi a gépjárművet megjavította, és a XI. r. terhelte birtokába adta. Nevezett rövid idejű használat után a járművet visszaadta az I. r. terheltnak, aki azt tovább használta.

A kölcsön összegét a XI. r. terhelte a sértettnek időben megfizette, így az okozott 2.000.000 Ft kár teljes egészében megtérült.

10.pont. M. Cs. egy törött, totálkáros állapotú Peugeot Boxer típusú kisteherautót kívánt megvásárolni a P.G. Kft-től. E végett kapcsolatba lépett az I. r. terhelttel, majd a gépjármű tényleges állapotát megismerve vásárlási szándékától elállt. Ugyanakkor a gépjármű adásvételéről 2003. november 28-án olyan szerződés készült, miszerint az érintett kft. azt M. Cs-nak 200. 000 Ft-ért eladta.

A jármű ténylegesen az I. r. terhelte birtokába került, aki kölcsönszerződés biztosítékeként kívánta felhasználni. Hamis bizományosi szerződést készített, amely szerint a P. G. Kft. a járművet értékesítésre a G. Kft-nek átadta. Arra az eladó képviselőjének aláírását ráhamisították, míg a bizományos oldaláról N. L-né hitelügyintéző írta alá. 2004. január 19-én hamis adásvételi szerződés készült, amely szerint a P. G. Kft. a gépjárművet eladta a VII. r. terheltnak 3,2 millió Ft-ért. A szerződésben az eladó aláírása hamis volt, a vételár a ki nem javított, továbbra is totálkáros állapotában lévő jármű 200. 000 forintos értékének nem felelt meg.

Az I. r. terhelttel együttműködve N. L-né 2004. január 15-én állapotfelmérő lapot készített, amelyet ő, és a vevő is aláírt, s amely valótlanul azt tartalmazta, a jármű ép állapotú. A hitelkérelemben is a valótlan 3,2 millió forintos vételár került feltüntetésre.

Az ily módon megtevesztett K. Rt. sértett a VII. r. terhelte részére 2004. január 3-án 2.560.000 Ft hitelt biztosított. A szerződésben a gépjárműre elidegenítés és terhelési tilalmat kötöttek ki, és arra

vételi jogot alapítottak.

A G. Kft-től a kölcsön összegét 2004. január 26-án az I. r. terhelte vette fel, és a jármű is az ő birtokába került. Azt ismeretlen helyre szállította, megjavítására nem került sor.

A kölcsön törlesztő részleteit a VII. r. terhelte a szerződés szerint fizeti. Abból az elsőfokú ítélet meghozataláig több mint 1.300.000 Ft-ot megfizetett, és a további kár megtérítése is biztosított részéről.

12.pont. 2002. november 7-én az I. r. terhelte az E. Kft. viszonteladótól megvásárolt egy Opel Astra Caravan típusú, 520.000 Ft értékű törött, totálkáros személygépkocsit.

Elhatározta, hogy a gépjárművet kölcsönszerződés megkötéséhez használja fel. Ennek érdekében megállapodott az V. r. terhelttel, aki a gépjármű vásárlási szándékkal nem rendelkező ismerőst, N. J. L-t megállapodásuknak megfelelően rábírta, hogy nevét, személyi adatait biztosítsa a szerződés megkötéséhez.

Nevezettnek a személyi igazolványát és egyéb iratait fénymásolta, és a fénymásolatokat átadta az I. r. terheltnak, aki azok birtokában a hitelügyintézés lebonyolítása végett felkereste N. L-nét.

Ezt követően a pénzügyintézet megtévesztése érdekében 2003. június 25-én bizományosi szerződés készült, amely szerint az I. r. terhelte a gépjárművet értékesítésre átadta a G. T.Kft-nek.

A megjavításra nem került gépjármű értékét a szerződésben a valóságtól eltérően 1.700.000 Ft-ban rögzítették. Ugyanakkor N. L-né hamis tartalmú állapotfelmérő lapot készített, amely szerint a jármű sérülésmentes, eredeti festésű. Biztosítási szerződést is készítettek, amelyre N. L-né N. J. L. aláírását ráhamisította.

Az ily módon megtévesztett K. Lízing sértett N. J. L. részére 1.300.000 Ft kölcsönt biztosított. A szerződésen a kölcsönvevő aláírását N. L-né hamisította. Egyidejűleg a gépjárműre vételi jogot kötöttek ki és elidegenítési és terhelési tilalmat létesítettek.

N. J. L. a kölcsön részleteinek törlesztésére nem volt képes, illetve, - mivel a gépjárművet nem kívánta megvásárolni - az nem is állt a szándékában. Erről az V. r. és II. r. terhelte is tudott.

A kölcsön összegét 2003. július 15-én vette fel a II. r. terhelte és azt az I. r. terheltnak átadta. A gépjármű is az I. r. terhelte birtokában maradt, kijavításra nem került.

A kölcsön részleteinek törlesztésére sem került sor, azt sem N. J. L., sem más nem fizette meg.

Ezt követően az I. r. terhelte a gépjármű indítókulcsát és forgalmi engedélyét, valamint biztosítási okmányait az V. r. terhelten keresztül eljuttatta N. J. L.-nak azzal, hogy tegyenek feljelentést a jármű eltulajdonítása miatt. N. J. L. az okiratokat és az indítókulcsot mellékelve 2004. február 3-án az É. Rendőrkapitányságon a jármű eltulajdonítása miatt valótlan feljelentést tett.

A kölcsön törlesztő részleteiből N. J. L. nevében 2004. januárjában az V. r. terhelte 164.058 Ft-ot befizetett. A kérdéses gépjárművet feltalálni nem lehetett, az okozott kárból fenti rész térült meg.

\* \* \*

A II.r. terhelte az A. Kft. keretén belül gépjárműkölcsönzéssel foglalkozott. Jó barátságban voltak az I. r. terhelttel, aki a járművek üzemeltetése, működtetése körében jelentős segítséget nyújtott részére.

A kölcsönzéshez bérbe adható gépjárművekre volt szükség. A II. r. terhelte és társa azonban nem voltak hitelképesek, a gazdasági társaság a gépjárművek megvásárlásához szükséges tőkével nem rendelkezett. Ezért úgy döntöttek, idegen személyek részvételével szereznek a cég működésében használható járműveket. Ismerték ifj. V. Z-t, akinek tervükről beszámoltak. Nevezett az ügyletek lebonyolításához édesapját id. V. Z-t ajánlotta, arra számítva, ezzel ő is anyagi előnyhöz juthat. Ezért elvitte 2005. őszén édesapjához az I. és II. r. terhelteket. Terheltek ekkor rávették id. V. Z-t arra, hogy az általuk megszerezni kívánt gépjárművek vásárlásához adja a nevét, személyes iratainak felhasználásával kössön adásvételi szerződést, illetőleg kölcsönszerződést a gépjárművekre. Az fel sem merült, hogy a kölcsön összegét neki kellene visszafizetnie. Biztosították arról, hogy a kölcsönt visszafizetik, illetve a gépjármű adásvételéhez szükséges valamennyi összeget megfizetik. I. és II. r. terhelteknek azonban nem állt szándékában a kölcsön törlesztő részleteinek a megfizetése, az ehhez szükséges biztos anyagi fedezettel nem rendelkeztek.

A gépjárművek megvásárlását és a hitelek felvételét I. r. és II. r. terheltek előkészítették. Rendszerint elvitték id. V. Z-t az egyes gépjármű kereskedések hitelügyintézőihez, ahol nevezett a gépjármű vásárlásra és a hitelfelvételre vonatkozó iratokat, szerződéseket valódi ügyletkötési szándék nélkül aláírta. Az egyes gépjárművekre vonatkozó hitelszerződések megkötéséért id. V. Z. 20-20.000 forintot kapott tőlük. A hitelintézetektől a nevezett címére érkező

iratokat I. és II. r. terheltek elvitték, azonban a kölcsönök törlesztő részleteit nem fizették meg.

Id. V. Z. 2006. február 15-én súlyos betegségben elhunyt. 2005. őszén beteg voltát a terheltek még nem ismerhették fel. 2006. év elején azonban már szemmel látható jelei voltak a betegségének, így azt ekkor I. r. és II. r. terheltek is felismerhették volna. Ennek ellenére továbbra is sor került ügyletkötésre. Id. V. Z. 2005. év őszén és 2006. év elején munkaviszonnyal nem rendelkezett, érvényes vezetői engedélye nem volt, csekély összegű szociális juttatásban részesült, semmilyen további jövedelme nem volt. Összességében rendkívül rossz anyagi körülmények között élt.

A fenti módszerrel a terheltek a következő gépjárművek megvásárlása kapcsán ejtették tévedésbe vagyoni haszonszerzési célzattal az egyes pénzintézeteket, és okoztak kárt nekik.

15. pont. Az I. r. terhelt megvásárolta a totálkáros Nissan Maxima személygépkocsit az A. Kft. viszonteladótól 2006. január 25-én 500.000 Ft-ért.

Azt az A. Kft-ben hasznosíthatta volna. Ehelyett a ki nem javított járművet, valószínűleg 2,3 millió Ft-os vételárát feltüntetve, 2006. február 3-án színlelt szerződéssel eladta id. V. Z-nak. Ugyanakkor elhatározta, hogy a színlelt szerződés felhasználásával a P. Kft. sértettet tévedésbe ejti és a gépjárműre kölcsönt vesz fel. Azt a R. P. Kft bevonásával intézte. A hitelintézethez hamis munkáltatói igazolást csatolt arról, hogy id. V. Z. egy kft. alkalmazásában áll, és 139.700 Ft-os havi jövedelemmel rendelkezik.

A fenti kft. ügyintézője V. Z-t felkereste, és 2006. február 26-án vele megkötötte a hitelszerződést. Abban a gépjármű vételárát 2,3 millió Ft-ban tüntették fel. A megvásárláshoz a sértett 1.600.000 Ft hitelt biztosított, amit a kft. az I. r. terheltnek fizetett ki 2006. február 8-án.

A gépjármű ténylegesen az I. r. terhelt birtokában volt, a kölcsönt senkinek nem állt szándékában visszafizetnie.

A sértett a gépjárművet 2006. március 10-én visszavette. Ezzel az okozott kárból 443.000 Ft megtérült.

16. pont. A totálkáros Skoda Fabia személygépkocsit 2005 őszén az A. Kft. 340.000. forintért megvásárolta, majd kijavította.

Az I. r. terhelt a fenti járművet meg kívánta szerezni. Ezzel a II. r. terhelt is egyetértett. Szándékuk az volt, hogy a gépjárművet az A. Kft-ben hasznosítják. I. r. terhelt előkészítette az id. V. Z-nal kötendő adásvételi és kölcsönszerződést. Ennek érdekében

megkereste a M. Kft-t. 2005. november 4-i keltezéssel adásvételi szerződés készült, amely szerint az A. Kft. a kérdéses gépjárművet az utóbbi kft-nek 1.650.000 Ft-ért értékesítette, majd néhány nappal későbbi másik szerződés szerint ezen kft. a gépkocsit eladta id. V. Z-nak.

Az ügylet finanszírozására id. V. Z. az I. és II. r. terheltekkel kötött megállapodásnak megfelelően a 2005. november 3-i hitelszerződéssel 1.3 millió Ft kölcsönt vett fel. A hiteligénylő lapon hamisan került feltüntetésre, hogy egy kft. alkalmazásában áll, és 100.000 Ft-ot meghaladó nettó jövedelemmel rendelkezik. Ennek valótlanágáról az I. r. terhelt is tudott.

A K. Lízing sértett a kölcsön összegét a M. Kft-nek utalta át, amely azt az A. K. Kft. eladónak fizette ki. A gépjármű ezt követően az A. Kft-nél történt bérbeadás során balesetet szenvedett, megjavíttatásra már nem került.

A sértett a járművet visszavette, ezzel az okozott kárból 480.000 Ft megtérült.

18. pont. Sz. L. Magyarországra hozott és forgalomba helyeztetett egy Renault Master típusú kis tehergépkocsit, amit formálisan átadott a V. A. Kft-nek bizományi értékesítésre. A gépjármű szintén az I. r. terhelt birtokában volt.

2005. december 9-én színlelt szerződés jött létre id. V. Z. részvételével a gépjármű értékesítésére, amelyben vételárként 2.679.000 Ft került feltüntetésre. A vásárlás fedezetének biztosítására az E. L. finanszírozási Rt. sértett 2.140.000 Ft kölcsönt folyósított. A hiteligénylő lapon ismételten hamisan került feltüntetésre a vevő munkahelyeként egy kft. Az adatok hamis voltáról az I. r. terhelt tudott.

A pénzügyi kölcsön összegét a V. A. Kft. az I. r. terhelt részére fizette ki, és a jármű továbbra is az I. r. terhelt birtokában maradt.

A sértett pénzügyi 2006. március 13-án a gépjárművet visszavette, ezzel a kárból 933.000 Ft megtérült.

19. pont. Cs. V. értékesíteni kívánta a tulajdonát képező balesetet szenvedett, majd kijavíttatott Peugeot Boxer típusú kis tehergépkocsit. Ennek érdekében megkereste az I. r. terheltet, aki vállalta a közreműködést, egyben a gépjárművet id. V. Z. felhasználásával maga kívánta megszerezni.

A kölcsönszerződést szintén a M. Kft. készítette elő. Cs. V. és a kft. között adásvételi szerződés jött létre a gépjárműre, majd a

kft. a gépjárművet 2005. december 8-án eladta id. V. Z-nak.

Ezen ügyletkez szintén kölcsönt kívánt az I. r. terhelt a pénzintézet megtévesztésével igénybe venni. Közreműködésével valótlanul került a hitelkérelemben feltüntetésre id. V. Z. munkahelyeként egy kft. Az ily módon megtévesztett sértett pénzintézet 2005. február 5-én kölcsönszerződést kötött id. V. Z-nal és a 3.000.000 Ft értékű gépjármű megvásárlásához, 2.250.000 Ft kölcsönt nyújtott.

A gépjármű az I. r. terhelt birtokába került, aki azt a II. r. terhelttel egyetértésben és az ő érdekében bérbeadás útján hasznosította.

A pénzintézeti kölcsön visszafizetése sem az I., sem a II. r. terheltnek nem állt szándékában. A gépjármű ismeretlen helyre került, az okozott kár nem térült meg.

\* \* \*

Az I. r. terhelt más személyekkel is kereste a kapcsolatot annak érdekében, hogy további gépjárműveket tudjon a II. r. terhelttel közös tevékenységük érdekében megszerezni. Üzleti tevékenysége során ismerte meg a XXII. r. terheltet, aki rendszeresen bérelt gépjárművet II. r. terhelttől. A II. r. terhelt megkérte nevezettet, segítsen olyan személy felkutatásában, akinek a nevére színlelt szerződéssel gépjármű vásárolható. A XXII. r. terhelt nevelőapját, a XXIII. r. terheltet ajánlotta, akit azután I. r. terhelt kérésére rá is vett arra, hogy színlelt szerződések kössön. A XXIII. r. terheltnek az ügyletek megkötése során nem állt szándékában a gépjárművek vásárlása. Az ehhez szükséges jövedelemmel, anyagi fedezettel nem rendelkezett, gépjárművezetői engedélye nem volt, a kölcsönök törlesztő részleteit fizetni nem tudta. A szerződések megkötésére I. r. terhelt érdekében került sor, azokat részletesen a terhelt készítette elő. Ilyen módon két gépjármű vásárlására került sor.

21. pont. A R. P. Kft értékesíteni kívánta a Nissan Maxima típusú személygépkocsit.

A gépjármű megvásárlása érdekében az I. r. terhelt megbízásából - XXII. Sz. Z. terhelt közreműködésével - a XXIII. r. terhelt 2005. december 20-án kölcsönszerződést kötött a P. B. Rt. sértettel.

A szerződés szerint a jármű értéke 3.000.000 Ft volt. A vásárláshoz 2.000.000 Ft-ot kölcsönt biztosított a pénzintézet. A hitelügylet lebonyolításához az I. r. terhelt hamis munkáltatói igazolást csatolt a XXIII. r. terhelt munkahelyéről, illetve havi jövedelméről.

A kölcsön összegét I. r. terhelte 2006. január 6-án az ügyletben résztvevő gazdasági társaságtól átvette. A jármű rövid ideig a XXII. r. terhelte használatában volt, majd azt az I. r. terhelte birtokába adta. Ezután a jármű balesetet szenvedett, és részlegesen szétbontásra került.

A hitelösszeg visszafizetése az I. r. terheltnél nem állt szándékában. Az adásvételi szerződés színtelen volt mellett fel sem merült, hogy a hitelt a XXIII. r. terheltnél kellett volna törleszteni. Nevezett egyébként az ehhez szükséges anyagi fedezettel sem rendelkezett.

A jármű visszavételével a sértettnél okozott kárból 187.000 Ft megtérült.

22. pont. A XIII.r. és a XII. r. terheltek tulajdonában lévő A. K. Kft. 2005. telén megvásárolt egy totálkáros kis tehergépkocsit, amelyet kijavított.

A javítás után 2.335.000 Ft értékű járművet, a XXII. r. terhelte kívánta megszerezni. Ennek érdekében megállapodott az I. r. terhelttel, hogy az előző pontban leírt módszer ismételt alkalmazásával jut hozzá a gépjárműhöz, tekintettel arra, hogy a vásárláshoz szükséges anyagi fedezettel nem rendelkezett, és pénzügyi minősítés szerint nem volt hitelképes sem.

Az I. r. terhelte felvette a kapcsolatot a XIII. r. és XII. r. terheltekkel. A XXII. r. terhelttel megállapodtak abban, hogy a pénzügyi tévedésbe ejtésével a gépjármű vételárát a ténylegesnél magasabb értékben határozzák meg, így az ügyletből mindannyiuknak vagyoni előnye származik.

Az ügylet lebonyolítása véget a XXIII. r. terhelte kereste meg a XXII. r. terhelte segítségével a M. Kft-t. Hamis adásvételi szerződés készült, amely szerint 2006. január 18-án az A. K. Kft. a M. Kft-nek a gépjárművet 3.850.000 Ft-ért eladta, amely azt ugyanazon a napon kelt másik adásvételi szerződéssel, azonos áron értékesítette a XXIII. r. terheltnél. Utóbbi terhelte munkahelyének, jövedelmének igazolására ismét hamis igazolással került sor.

A 2006. január 18-án létrejött kölcsönszerződéssel a K. L. sértett a gépjármű megvásárlásához 3.080.000 Ft kölcsönt biztosított, amelyet ugyanezen a napon a XIII. r. terhelte vett fel a M. Kft-től. A gépjárművet 2006. január 20-án a XXII. r. terhelte vette át.

A hitelt senkinek nem állt szándékában visszafizetni.

A járművet a rendőrség lefoglalta, majd a sértettnek kiadta. Az időközben bekövetkezett 151.000 Ft-os értékcsökkenésre tekintettel, a sértettnek okozott kárból 2.148.000 Ft megtérült.

Az I. r. terhelte a K. Rt. sértettnek összesen 8.300.000 Ft kárt okozott, amelyből 5.188.000 Ft térült meg. A C. C. Rt-nek 2.000.000 Ft kárt okozott, amely teljes egészében megtérült. A P. Rt-nek okozott kár 3.600.000 Ft-ot tett ki, amelyből 630.000 Ft térült meg. Az E. Rt-nek okozott kár 2.141.000 Ft volt, a megtérülés összege 933.000 Ft. A R. C. Kft-nek a terhelte 2. 250. 000 Ft kárt okozott, amely nem térült meg.

Az I. r. terhelte a különböző pénzügyi intézeteknek összesen 18. 290. 000 Ft kárt okozott, amelyből 8.751.000 Ft térült meg.

Az ítélet ellen az ügyész az I. r. terhelte terhére a büntetésének súlyosítása érdekében, míg a terhelte és védője a terheltnél az ellene emelt vádpontok alól elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában történő felmentése, illetőleg hatályon kívül helyezés, és új eljárás elrendelése végett jelentett be fellebbezést.

A Veszprém Megyei Bíróság a 2007. október 20-án kihirdetett és nevezett tekintetében ugyanakkor jogerőre emelkedett 2.Bf.211/2007/20. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta.

Az I. r. terhelte vagyon elleni cselekményeit 5 rb. jelentős kárt okozó, bűnszövetségben, üzletszerűen, társtettesként elkövetett csalás büntettének, - amelyből 3 rb. folytatólagosan megvalósított - és 1 rb. nagyobb kárt okozó, bűnszövetségben, üzletszerűen, társtettesként elkövetett csalás büntettének minősítette. A terhelte halmazati büntetését 4 év 6 hónap börtönbüntetésre, és 5 év közügyektől eltiltásra súlyosította. Elrendelte a terhelten a Veszprémi Városi Bíróság B.414/2004/12. számú jogerős ítéletével kiszabott, próbaidőre felfüggesztett 6 hónap fogházbüntetés végrehajtását. Az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítását pontosította, és az ügyben felmerült bűnügyi költségből külön 124.163 Ft megfizetésére kötelezte a terhelte.

Az ellene további 1 rb. közokirat-hamisítás büntette és 1 rb. magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vád alól a terhelte felmentette, míg egyebekben az elsőfokú ítélet tekintetében helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a lefolytatott részbizonyítás, illetve az iratok tartalma, valamint ténybeli következtetés útján a tényállást a bevezető összefoglalás, valamint az I. r. terhelte érintő egyes tényállási pontok vonatkozásában az alábbiak szerint egészítette

ki, illetve az alábbiakban helyesbítette (Be.352.§ (1) bekezdése).

Mellőzte a tényállásból a III. r. terhelt szerepével, tevékenységével kapcsolatos megállapításokat.

Az 5. tényállási pontból mellőzte, hogy a kérdéses gépjárművet az I. r. terhelt megvásárolta, és közreműködött abban, hogy tulajdonjoga a gépjármű-nyilvántartásba ne kerüljön bejegyzésre.

Rögzítette, hogy az adásvételi szerződést vevőként aláíró XI. r. terheltnek nem volt tudomása arról, hogy a gépjárművet ténylegesen nem a M. T-től veszi meg, illetve, hogy az adott társaság képviselőjének aláírása a szerződésen hamis. Ennek ellenkezője az interneten keresztüli vásárlás körülményei között az I. r. terhelt tekintetében sem nyert bizonyítást.

A tényállás 10. pontját annyiban helyesbítette, hogy az állapotfelmérő lap az adásvételi szerződést megelőzően készült, illetve, hogy a jármű megjavítása nem zárható ki.

Kiegészítette a tényállást azzal, hogy a G. T. Kft-nél a VII. r. terhelt helyett minden esetben fia, az I. r. terhelt járt el. A VII. r. terhelt neki adta át az önrész befizetésére szánt pénzüsszeget is. A VII. r. terhelt az I. r. terhelt által aláírásra hazavitt valamennyi okiratot otthonában írta alá.

A 12. tényállási pontot akként helyesbítette, hogy N. J. L. az okiratait nem adta át. A szerződés megkötéséről, az adataival történt visszaélésről csak a szerződés megkötését követően szerzett tudomást.

Mellőzte, hogy a gépjármű megjavítására nem került sor. Rögzítette, hogy 2003. június 26-ig a kérdéses gépjármű kijavítást nyert, annak biztosító társaság által megállapított kár időpontkori értéke 1.535.000 Ft volt. Nem állapítható meg, hogy az I. r. terhelt a gépjármű állapota és értéke tekintetében megtévesztette a pénzintézetet.

A kölcsönszerződés alapján nyújtott összeget 1.360.000 Ft-ra helyesbítette. Mellőzte S. B. II. r. terheltnek a cselekményben való részvételére utalást. Végül ezen tényállási pontot azzal is helyesbítette, hogy 2004. januárjáig a törlesztő részleteket F. T. V. r. terhelt befizette.

A tényállás 15. pontját azzal helyesbítette, hogy id. V. Z-nal a szerződéskötésre 2006. január 26-án került sor.

A kérdéses gépjárművet az I. r. terhelt megjavíttatta. Mellőzte a tényállásból azt, hogy a jármű hivatkozott értéke a tényleges

értéket lényegesen meghaladta.

Helyesbítette a tényállás 16. pontját arra vonatkozóan, hogy a 2005. november 4-én kelt adásvételi szerződéssel id. V. Z. vásárolta meg a kérdéses személygépkocsit az A. K. Kft-től. Mellőzte, hogy a M. Kft-vel kötött szerződés alapján került a gépjármű id. V. Z. tulajdonába.

A kár összegének rögzítésénél mellőzte a II. r. terhelt személyére utalást.

A tényállás 19. pontját annyiban helyesbítette, hogy 2005. december 8-án Cs. V. eladó és id. V. Z. vevő között jött létre adásvételi szerződés az adott gépjárműre. A jogügyletben a M. Kft. szállítóként működött közre. A kölcsönszerződés időpontja 2005. december 5-e volt. Id. V. Z.-nak a R. L. és A. Rt. folyósított hitelt. Rögzítette azt is, hogy a kérdéses gépjárművet a hitelt nyújtó pénzintézet előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül, a kölcsönszerződés által tilalmazott módon hasznosították bérbeadás útján.

Mellőzte, hogy I. r. terheltnek a kölcsönszerződés megkötésekor már tudomása volt arról, hogy id. V. Z. súlyos beteg. Ehelyett utalt arra, hogy a terheltek ezen gépjárművet is bérbeadás útján hasznosították, ennek ellenére előzetes letartóztatásukig az id. V. Z. közreműködésével felvett hitelből semmit nem fizettek meg, annak megfizetése nem is állt szándékukban.

Az I. r. terhelt által a különböző pénzintézeteknek összességében okozott kárt 18.380.000 Ft-ra, ezen belül a K. bank sértettnek okozott kár összegét 8.390.000 Ft-ra helyesbítette.

\* \* \*

A jogerős határozatok ellen a Be.416.§ (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással, meghatalmazott védője útján az I. r. terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt, az ellene emelt valamennyi vádpont alóli felmentése érdekében.

Az indítványban kifejtettek szerint a család bűncselekményének /Btk.318.§-a/ törvényi tényállási elemeit a terhelt egyetlen terhére rótt cselekménnyel sem valósította meg.

A cselekmények vonatkozásában ugyanis sem arra nem vonható jogi következtetés, hogy jogtalan haszonszerzés végett cselekedett, sem arra, hogy mást tévedésbe ejtett, vagy tévedésben tartott, illetőleg, hogy kárt okozott volna.

A kárnak a Btk.137.§-ának (5) pontjában meghatározott fogalmára is figyelemmel, ahol a kölcsönt kifizették, vagy folyamatosan fizetik

(tényállás 5. és 10. pontja) fogalmilag kizárt, hogy a kár bekövetkezése megállapítható legyen.

A tényállás 15. , 16. ,18. és 19. pontjai tekintetében a kár utólagos bekövetkezése mellett a büntetőjogilag felróható károkozás megállapítása ugyancsak méltánytalan lenne. Az adott tényállási pontok esetében ugyanis, - ha az I. r. és II. r. terheltek nem kerülnek előzetes letartóztatásba - a bérbeadások kitermelték volna azt a hasznot, amelyből a törlesztő részletek kifizethetők lettek volna id. V. Z. és a II. r. terhelt megállapodása alapján.

A tényállás 12., 21., és 22. pontjainál pedig, ahol a vevők utóbb valamely okból nem fizették a kölcsöntörlesztést, és a kár ezáltal keletkezett, nyilvánvalóan fogalmilag ugyancsak kizárt, hogy ez az I. r. terheltnek felróható lenne.

Mivel az adott kérdésben a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatot nem hozott, a Legfelsőbb Bíróság BH 2006/243. számon közzétett, az ügyben hivatkozott, hamis hitelfedezettel kapcsolatos döntése általános jelleggel nem alkalmazható.

Az I. r. terhelt egyetlen esetben sem volt sem vevő, sem hitelígénylő, hitellel kapcsolatos dokumentumokat alá nem írt. A bankokat e vonatkozásban meg nem téveszthette, feléjük semmiféle kötelezettséget nem vállalt, fedezetet sem ajánlott fel. A bankokhoz továbbított okmányok hamis voltáról tudomása nem volt, okmányokat meg nem hamisított, hamis iratokat nem használt fel. A gépkocsikat el nem titkolta, azok állapotfelmérését nem akadályozta, az állapotfelmérés adataiért felelősséggel nem tartozott. Így a vád tárgyává tett cselekményeknek semmilyen módon elkövetője nem lehetett.

Az id. V. Z. által kötött szerződések vonatkozásában a vád tárgyává tett cselekmények kizárólag polgári jogi jogügyletet képeznek, büntetőjogi felelősséget nem alapozhatnak meg. Amennyiben id. V. Z., mint adós megtevesztette a pénzüntézeteket - vagy más, az egyes vádpontokban szereplő adós ezt tette - azért kizárólag nevezettek tartoznak felelősséggel. Társaival nem volt szándékegységben, így a többi terhelttel kialakított bűnszövetség sem állapítható meg e tekintetben, mint ahogyan üzletszerű bűnelkövetés sem.

A hamis okiratok vonatkozásában pedig az I. r. terhelt bűnössége a Btk.27.§-ának (1) bekezdésére is figyelemmel, közokirat-hamisítás büntetében, sem a 8 rb. magánokirat-hamisítás vétségében nem állapítható meg.

A Legfőbb Ügyészség BF.899/2008. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt, a tényállást támadó részében törvényben kizártnak, egyebekben pedig alaptalannak értékelte, és a támadott határozatok

hatályban tartását indítványozta.

Az ügyészi álláspont szerint az indítvány túlnyomó többségében a tényállás megalapozatlanságán keresztül a ténytudatra vont következtetés helyességét vitatja, s ezen keresztül támadja a jogkövetkeztetést, amelyre, mivel a jogerős határozatban megállapított tényállás a felülvizsgálati eljárás során irányadó, nincs törvényes lehetőség.

Az irányadó tényállás szerint valamennyi vádpont tekintetében mind a csalás, mind az okirat-hamisítás törvényi tényállási elemei megvalósultak. A terhelt javára büntethetőségi akadály sem állapítható meg. A bűnösségre vont következtetés, a cselekmények jogi minősítése törvényes, és ehhez igazodóan az alkalmazott joghátrány sem sérti a büntető anyagi jog szabályait. Az eljárt bíróságok helyesen hívták fel ezzel összefüggésben a Legfelsőbb Bíróság BH 2006/243. számon közzétett iránymutató eseti határozatának érveit.

Az ügyészi átiratra védője útján tett észrevételében a terhelt arra hivatkozott, hogy nem a megállapított tényálláson keresztül támadja a bűnösség megállapítását. Az irányadó tényállásból kiindulva helyezkedett ugyanis az indítvány arra a jogi álláspontra, hogy a terhelt tekintetében a csalás büntettének három konjunktív törvényi tényállási eleme egyetlen vád tárgyává tett cselekménynél - sem egyenként, sem összességében - nem állapítható meg, és az okirat-hamisítások törvényi tényállási elemeit sem valósította meg.

A Legfelsőbb Bíróság eljáró tanácsa a Be. 440. §-ának /2/ bekezdésében megállapított jogkörében az eljárás egyidejű felfüggesztése mellett a Be. 439.§-a /1 / bekezdésének b. / pontja alapján jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát indítványozta, mivel a felülvizsgálati indítvány elbírálása során jogkérdésben el kívánt térni a Legfelsőbb Bíróság más ítélkező tanácsainak korábbi határozataitól.

Az indítvány folytán a Legfelsőbb Bíróság BJE 3/2009. számon büntető jogegységi határozatot hozott.

Az ezt követően kitűzött nyilvános ülésen a felülvizsgálati indítványt a terhelt fenntartotta. A védő a jogegységi határozatra is figyelemmel, azzal kérte a terhelt felmentését, hogy a károkozási szándék a tényállás 15., 16., 18. és 19. pontjaiban írt cselekmények tekintetében is kizárható.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az átiratukban foglaltakat módosítva, a 3/2009. számú Büntető Jogegységi Határozatban kifejtettekre figyelemmel annak megállapítását kérte, hogy a tényállás 5./ és 10./ pontjában rögzített cselekmények a csalás

bűncselekményét nem valósítják meg. Ennek megfelelően a terheltnek 1 rb. nagyobb kárt okozó, bűnszövetségben, üzletszerűen, társtettesként elkövetett csalás büntette - tényállás 5./ pontja - miatt emelt vád alól történő felmentését, míg a jelentős értékre elkövetett egyik cselekmény /tényállás 10. és 12. pontjai/ részcselekményeként a folytatólagosság egységébe vont 10. pont alatti cselekménynek a kirekesztését indítványozta. Mivel álláspontja szerint a terhelt bűncselekményeinek száma és tárgyi súlya emellett sem indokolja a halmazati büntetés enyhítését kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatokkal alkalmazott fő és mellékbüntetést a fennmaradó bűncselekmények miatt tekintse kiszabottnak.

\* \* \*

A Legfelsőbb Bíróság a Pápai Városi Bíróság, illetve a Veszprém Megyei Bíróság támadott határozatait a felülvizsgálattal érintett I. r. terhelt tekintetében a megállapított vagyon elleni bűncselekmények vonatkozásában a Be.416.§-a (1) bekezdésének a) pontja, részlegesen és másodlagosan b) pontja, valamint - hivatalból, az eljárásjogi okok tekintetében - ugyanezen bekezdés c) pontja alapján vizsgálta felül.

A Be.423.§-ának (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó; a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem is támadható. Ez azt jelenti, hogy függetlenül az ítélet esetleges megalapozatlanságától, kizárólag a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tények tekintetbe vételével lehet állást foglalni abban, a bűnösség megállapítása vagy a cselekmény jogi minősítése tekintetében történt e anyagi jogszabálysértés.

Ehhez képest a Legfelsőbb Bíróság az indítvány azon érveivel nem foglalkozott, amelyek szerint a terhelt a tekintetében az egyes tényállási pontokban megállapított cselekmények elkövetésében nem vett részt; amikor egyes iratokat a hitel-ügyintézőkhöz továbbított, azok hamis voltáról nem tudott; nem készített olyan hamis adásvételi szerződést sem, amely a gépjármű-nyilvántartásban valótlán bejegyzést eredményezett; a pénzintézeteket pedig - ha megtévesztés egyáltalán történt - a terhelt tudta nélkül az egyes hitel-igénylő, szerződő személyek tévesztették meg.

Ezek a hivatkozások egyértelműen ellentétesek az irányadó tényállással.

A tényállás támadásának értékelendő a felülvizsgálati indítvány 5. oldalán az arra hivatkozás, miszerint az I. r. terhelt hamis

okiratot nem készített, nem használt fel, nem működött közre valótlán adat, tény közokiratba foglalásában; - főleg azon kijelentés után, hogy az okiratokkal kapcsolatban csak annyi volt a teendője, hogy eljuttassa a hitelügyintézőhöz.

A tényállás része az is, hogy az I. r. terhelt tisztában volt a hiteligénylések körében felhasznált okiratok valótlán tartalmával. A ténytudat - más szóval a tudati tény - a tényállás részét képezi, s nem egyszerűen a jogi következtetés része. Ekként viszont a ténybeli tévedésre hivatkozás a tényállás támadása.

A 15., 16., 18., 19. körében a módosított felülvizsgálati indítvány tényállási támadást jelentett, mivel eltérő tényekre lett alapítva.

Összegezésül leszögezhető: az indítvány eltérő tényekre kívánja alapozni azt az álláspontját, miszerint a bűnösség megállapítása anyagi jogszabályt sért. Ez pedig felülvizsgálat alapja nem lehet.

Az irányadó tényállást tekintetbe véve a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt részben (a tényállás 5. és 10. pontja vonatkozásában) alaposnak találta.

Az eljáró bíróságok a terhelt vagyon elleni cselekményeit a jogi értékelés szempontjából két csoportra osztották:

Az egyik csoportba azokat a csalás bűncselekményének értékelt cselekményeket sorolták, amelyek történeti tényállása szerint visszafizetési szándék, és a visszafizetés reális lehetősége nélkül került sor a kölcsönök felvételére, nevezetesen a tényállás 15., 16., 18., 19., 21. és 22. pontjaiban vázolt cselekmények. Ezek közül az ugyanazon pénzintézet sérelmére viszonylag rövidebb időn belüli ismételt cselekményeket a folytatólagosság egységébe tartozónak tekintették és egy rendbeli folytatólagos bűncselekményként értékelték.

Ebbe a csoportba tartozik azonban a tényállás 12. pontja szerinti cselekmény is. Itt a szerződő félként feltüntetett N. J. L. nevén, de a tudta nélkül felvett kölcsönből az V. r. terhelt egy kisebb összeget, 164.058 Ft-ot törlesztésként addig fizetett vissza, amíg I. r. terhelt kezdeményezésére, az V. r. terhelt közreműködésével N. J. L-t rá nem bírták, hogy valótlánul feljelentést tegyen a rendőrségen a jármű eltulajdonítása miatt.

Az e csoportba sorolt cselekményeknél a hamis néven vagy valós vételi szándékkal nem rendelkező személy által történő szerződéskötéseket; a pénzintézeteknek hamis kereseti és egyéb igazolások benyújtását; a gépjárművek valóságnak meg nem felelő állapotértékelését; a kölcsön fedezetül ajánlott gépjárművek

fedezeti értékének valótlan - számottevően eltúlzott - megjelölését, végül a terheltek vagyoni helyzetét tekintették olyan ténykörülmenynek, amelyből a pénzüintézetek megtévesztésén túl következtek a jogtalan haszonszerzési célzatra és a károkozás szándékára; azaz arra hogy a kölcsönök felvételekor azok törlesztésére sem a terhelteknek, sem az általuk szerződő félként bevont személyeknek nem volt szándékuk és reális lehetőségük sem.

A másik csoportot alkotó cselekmények vonatkozásában - a tényállás 5. és 10. pontjai - azonban az eljáró bíróságok a tényállásban azt rögzítették, hogy a szerződő félnek, így a terhelteknek a kölcsön felvételekor szándékában állt a felvett kölcsön visszafizetése. A tényállás 5. pontjában írt esetben az azt felvevő XI. r. terhelt szerződésszerű időben teljes egészében visszafizette a kölcsönt a folyósító pénzüintézetnek. A tényállás 10. pontjánál a szerződést az I. r. terhelt édesanyja, a VII. r. terhelt kötötte meg, aki a vételár önrészét befizette, és a kölcsön törlesztő részleteit a szerződés szerint folyamatosan fizette. Ezen túlmenően, mivel a pénzüintézet a szerződést nem mondta fel, a kölcsön további törlesztése az ítélethozatalkor is biztosított volt.

Nem volt azonban kétséges, hogy pénzüintézeteket a kölcsön folyósítása érdekében hamis okiratok felhasználásával mindkét esetben megtévesztették. A járművek szerződéskori tényleges értéke ugyanis 600.000, illetve 200.000 Ft-ot tett ki. Avégett, hogy az egyik esetben 2 millió Ft, míg a másik esetben 2 millió 560 ezer Ft kölcsön felvehető legyen, az azok fedezetéül is szolgáló járművek értékét, egyben vételárát valótlanul 5 mFt-ban, illetve 3,2 mFt-ban jelölték meg.

Ebben a két esetben a kölcsön visszafizetésének szándéka ellenére az eljáró bíróságok megállapították a terhelt bűnösségét a csalás büntetőjében. Álláspontjukat a Legfelsőbb Bíróságnak a Bfv.I.2154/2003/5. számú, a BH-ban is közzétett (BH 2006/243. szám) felülvizsgálati határozatában kifejtettekre alapították. Eszerint, a fizetőképes és a hitelt visszafizetni szándékozó terhelt is csalást követ el a hitel felvételével, ha a hitelhez csak olyan külön feltételek fennállása esetén juthatna, amelyek meglétét illetően - kiemelten hamis vagyoni fedezetet felajánlva - a hitelezőt megtévesztette.

Az első csoportba tartozó cselekmények esetén a bűnösség megállapítása és a cselekmények jogi minősítése is mindenben törvényes. A megvalósítás nyilvánvalóan magán viseli a szervezett elkövetés jegyeit, ekként a bünszövetségben elkövetés, továbbá - a rendszeres haszonszerzési célzat és ismétlődés folytán - kellő alappal az üzletszerű elkövetés sem vitatható.

A második csoportba sorolt cselekmények tekintetében a bűnösség megállapítása anyagi jogszabályt sért.

A csalás bűncselekményét a Btk.318.§-ának (1) bekezdése szerint az követi el „aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz”.

A csalás elkövetési magatartása a tévedésbe ejtés vagy a tévedésben tartás. Az ítélkezési gyakorlat nem követeli meg, hogy a tévedésbe ejtés fondorlatos, átláthatatlan vagy elháríthatatlan legyen. Arra kell alkalmasnak lennie, hogy a sértett személyéhez kapcsolódóan előidézze a károkozást. A megtévesztésnek nem kell kiterjednie a jogügylet egészére. Csak az szükséges, hogy a jogügylet olyan elemeit fogja át, amelyek a károkozással okozati összefüggésben állnak.

A csalás lényegileg tévedésből eredő vagyoni károsodás előidézése az elkövető jogtalan haszonszerzése céljából. A tévedés közvetlenül és önmagában károsodást nem okoz. A csalás tipikusan akként valósul meg, hogy az elkövető a szándékos magatartásával (tevással vagy nem tevással) a jogügyletben résztvevő partnerénél akarati hibát idéz elő - ez a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás mozzanata -, s ez a megtévesztett személyt olyan cselekvésre, rendelkezésre, intézkedésre indítja, aminek a következtében valakinek (a tévedésében levőnek vagy harmadik személynek) a vagyonában károsodás következik be. A tévedésbe ejtés, illetve a tévedésben tartás és a vagyoni kár között okozati összefüggésnek kell fennállnia, tehát a kár a megtévesztett személy magatartásának a következménye.

A csalás tényállása akkor teljes, ha az eredmény, a kár bekövetkezik. A kár fogalmába tartozik minden olyan - a Btk. 137. §-ának 5. pontjában foglalt kárfogalomnak megfelelő - vagyoni jelentőségű jogsérelem, amelynek pénzben kifejezhető értéke van.

Az ezeken az elvi alapokon nyugvó ítélkezési gyakorlat töretlenül következetesen csalásként értékeli annak a cselekményét, aki a szabadpiaci kölcsön felvételekor azzal téveszti meg a hitelnyújtót, hogy a folyósított kölcsönt szerződésszerűen visszafizeti, jóllehet erre az ügyletkötéskor sem szándéka, sem reális lehetősége nincs. Ennek az ítélkezési gyakorlatnak - az irányadó tényeket tekintve - mindenben megfelel fentebb első csoportba sorolt cselekmények megítélése.

Az utóbbi időben az ítélkezési gyakorlatban több esetben is előfordult - ennek egyik példája a második csoportba sorolt cselekmények megítélésénél figyelembe vett eseti döntés - amelyek szerint a csalás bűncselekményének megállapítására a szabadpiaci

alapú hitelezés körében az is alapot ad, ha a kölcsönfelvevőnek ugyan van reális visszafizetési szándéka és készsége, ám a hitelfolyósítót pusztán a hitel megszerzése, folyósítása – tehát a hitelnyerés – érdekében téveszti meg.

Ezzel az ítélkezési tendenciával a Legfelsőbb Bíróság nem értett egyet.

A 2009. június 8-án meghozott 3/2009. számú Büntető Jogegységi Határozatban (annak 1. és 2. pontjában) az alábbiak szerint foglalt állást:

„1. Nem állapítható meg a csalás bűncselekményében a bűnössége annak a terheltnek, akinek a kölcsön felvételekor szándékában áll a kölcsön visszafizetése, és ennek a reális lehetősége is adott, de a hitel megszerzése érdekében a piaci alapú kölcsön folyósításának feltételei tekintetében a hitelintézetet tévedésbe ejti és a pénzügyi intézmény e megtévesztése folytán, folyósítja részére az igényelt kölcsönt. Az ilyen cselekmény a Btk.297/A. §-ában foglalt feltételek (úgy, mint a gazdasági tevékenység gyakorlásához folyósítandó hitel nyújtása érdekében valótlan tartalmú okirat felhasználása) esetén hitelezési csalás bűntettének minősülhet.

2. A hitelintézet megtévesztésével megszerzett pénzkölcsön rendszeres törlesztése, illetve visszafizetése általában a visszafizetési szándék komolyságára és a károkozási szándék hiányára utal.”

A jogegységi határozat indokolása arra is rámutat, amennyiben az adós a hitelnyújtás feltételei tekintetében megtéveszti a hitelezőt, de a kölcsönt a felvételkor vissza kívánja fizetni, és erre képes, úgy a kölcsön visszafizetésének későbbi elmaradása sem illeszthető a megtévesztéssel okozatosan bekövetkezett kárnak (Btk.137.§ 5. pont)a fogalmi körébe. Az ilyen eset nem esik kívül a piaci alapú hitelezés üzleti kockázatán, s a büntetőjog a követelések behajtásának pusztá eszköze nem lehet.

Mindezt figyelembe véve a második csoportba sorolt, a tényállás 5. és 10. pontja alatti cselekmények esetén a terhelt magatartása, – függetlenül attól, hogy ahhoz hamis okiratok felhasználása társult, ami közbizalom elleni bűncselekmény megállapítására adott alapot – tulajdonképpen a hitel megtévesztéssel történő megszerzésének minősül, vagyis ún. hitelezési csalás.

A hatályos Btk. e tekintetben 1994. május 15. napjától történt módosításával a hitelezési csalás (Btk.297/A.§-a) azonban kizárólag a gazdasági tevékenység körében követhető el, mint büntetendő cselekmény.

A kifejtettek folytán leszögezhető, a tényállás 5. és 10. pontjában leírt cselekmények nem minősülnek sem csalásnak, sem más vagyon elleni bűncselekménynek. Ebben a körben az I. r. terhelt bűnösségének megállapításával anyagi jogszabályt sértettek az eljáró bíróságok.

Ugyanakkor az ezen cselekményekkel kapcsolatos közbizalom elleni bűncselekményekben a bűnösségének megállapítása mindenben törvényes.

A jogerős ítélet a tényállás 10. pontjában leírt cselekményt és a tényállás 12. pontja szerinti 1.360.000 Ft kárt okozó cselekményt - mivel az elfoglalt (bár tévesnek bizonyult) jogi álláspontja folytán a tényállás 10. pontja szerinti cselekményt is bűncselekménynek tekintette, és azok ugyanazon hitelt nyújtó pénzintézet sérelmére rövid időn belül valósultak meg, - egy rendbeli bűncselekménynek, mégpedig a Btk.318.§-ának (1) bekezdésébe ütköző és - a (2) bekezdés a) és c) pontjára figyelemmel - a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, jelentős kárt okozó, bünszövetségben, üzletszerűen, folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás bűntettének minősítette.

Ezen egységesen minősített cselekmény tekintetében a tényállás 10. pontját illetően ugyan felmentő ítéleti rendelkezés nem hozható, ám a bűnösség köréből a Legfelsőbb Bíróság kirekeszti a tényállás 10. pontjában leírt cselekményt.

A kirekesztés szükségszerűen érinti a - változatlanul a bűnösség alapját alkotó - 12. tényállási pontban leírt cselekmény minősítését; így ez a cselekmény a figyelembe vehető kárösszegre tekintettel csak nagyobb kárt okozónak tekinthető. Ezen túlmenően mellőzendő a folytatólagosság, és a tényállásbeli időszakban, 2003. nyarán önmagában megvalósított magatartás értékelésénél sem az üzletszerűség, sem a bünszövetségben elkövetés nem állapítható meg.

A kifejtetteknek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt részben alaposnak találta, ezért a támadott elsőfokú és másodfokú határozatot a Be.427.§-a (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján az alábbiak szerint változtatta meg.

Az I. r. terheltet a tényállás 5. pontja szerinti cselekmény tekintetében az ellene 1 rb. nagyobb kárt okozó bünszövetségben, üzletszerűen és társtettesként elkövetett csalás bűntette (Btk.318.§ (1) bekezdése, (2) bekezdés a) és c) pontja, (5) bekezdés b) pontja) miatt emelt vád alól a Be.6.§-a (3) bekezdésének a) pontja, és 331.§-ának (1) bekezdése alapján

felmentette.

A terhére megállapított cselekmények közül 1 rb. jelentős kárt okozó, társtettesként, bünszövetségben, üzletszerűen, folytatólagosan, elkövetett csalás büntettének értékelt cselekményét a tényállás terhére fennmaradó 12. pontjára - a K. Rt. sértettnek 1.360.000 Ft kárt okozó cselekményre tekintettel - a Btk.318.§-ának (1) bekezdésébe ütköző, de a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő, társtettesként nagyobb értékre elkövetett csalás büntettének minősítette.

A további bűncselekmények jogi minősítését ugyanakkor nem érintette.

A most kifejtettek szerint a bűnösség köre szűkül, hiszen az 5. és 10. tényállási pontok alatti cselekmények nem képeznek bűncselekményt. Egy cselekmény tekintetében a jogi minősítés is változik, ezen cselekmény enyhébben minősül. Az I.r. terhelt bűncselekményeivel okozott összkár 18.380.000 Ft-ról 13.820.000 Ft-ra csökken, ebből viszont a megtérülés kisebb, összesen 4.191.000 Ft. Az üzletszerűen, és bünszövetségben elkövetés pedig a 2005. december - 2006. február közötti időszakra korlátozódik.

Mindez a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések újraértékelését teszi szükségessé.

Az első és másodfokú bíróság által egyébként helyesen feltárt bűnösségi körülmények alapulvétele mellett a terhelt terhére fennmaradó cselekmények tárgyi súlyának és az elkövetési körülményeknek, halmazati büntetésként 4 évi szabadságvesztés büntetés felel meg, egyben e büntetés alkalmas a terhelt újabb bűncselekmények elkövetésétől visszatartásához (Btk.37. és 83. §-a).

Ezért a Legfelsőbb Bíróság a terheltre kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát a fentieknek megfelelően enyhítette.

A korábbi felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése továbbra is törvényes; azt a terhelt próbaidő alatt elkövetett 12. pont alatti cselekménye alapozza meg.

A tényállás 5. és 10. pontjaiban írt vagyon elleni cselekményekkel kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget az adott esetben az állam viseli. Ezért a Legfelsőbb Bíróság a terhelt által fizetendő bűnügyi költséget 100.000 Ft-ra mérsékelte. Egyben rendelkezett arról, hogy - amennyiben a megállapított összeg fölötti befizetésre már sor került - ezen összeget a terheltnek kamataival együtt vissza kell fizetni /Be. 585.§-a/.

Egyebekben a Pápai Városi Bíróság és a Veszprém Megyei Bíróság ítéletét - arra is figyelemmel, az ügyben a Be.416.§ (1) bekezdés

*c) pontja szerinti abszolút eljárásjogi okot képező szabálysértést nem észlelt - az I. r. terhelt tekintetében helybenhagyta.*

*A Legfelsőbb Bíróság ítélete elleni fellebbezést a Be.3.§-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálat lehetőségét pedig a Be.416.§-a (4) bekezdésének b) pontja zárja ki. Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be.418.§-ának (3) és 421.§-ának (3) bekezdése rendelkezik.*

*A Legfelsőbb Bíróság ítélete a Be. 420.§-án alapul.*

*Budapest, 2009. szeptember 15.*

*Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s.k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s.k. bíró*

*A kiadmány hitelével:*

*bíróági ügyintéző  
MGy*